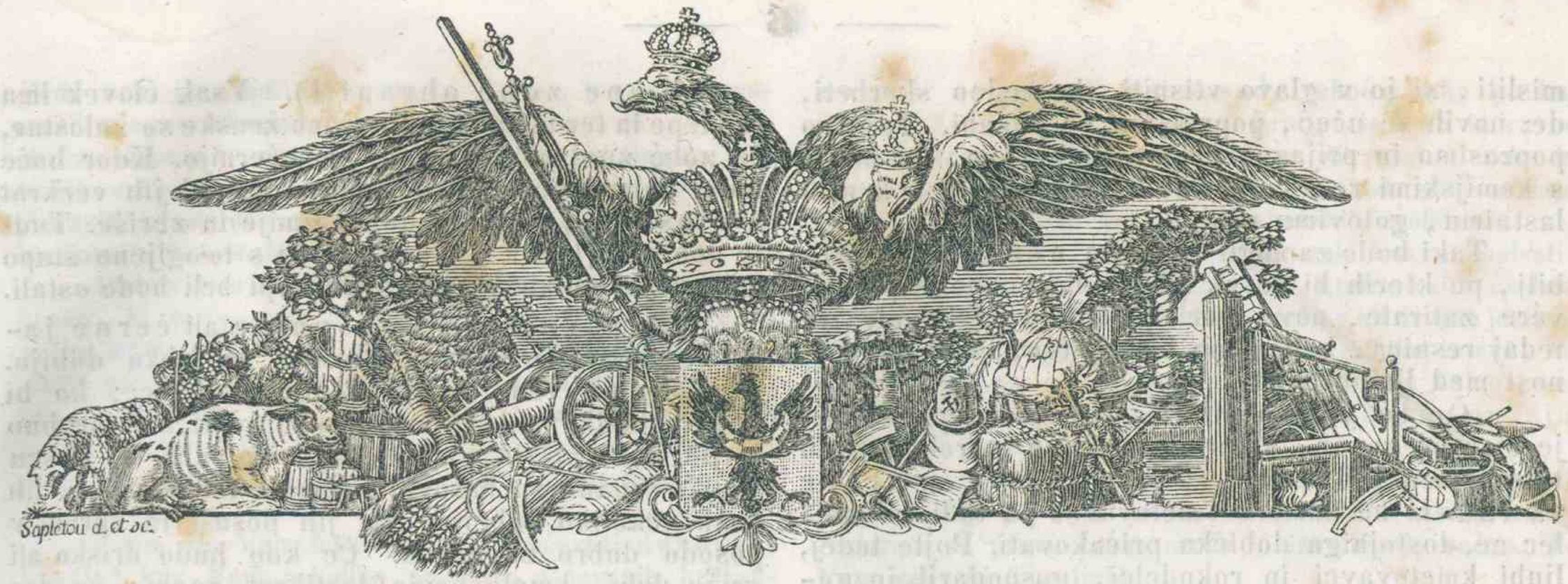

Kmetijske in rokodélske novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj IV. *V srédo 14. Prosénca. 1846.* List 2.

Vejčice poduk.

(Gorenolužiška narodna pesem. *)

Šla žet je travičico déklica
Do bližniga gaja zeleniga;

Je urno nažela snopičev zlo
In v breme zložila jih vse lepó.

Al kadar je ona ustajala,
Je tanjka šlenila jo vejčica.

„Počakaj me vejčica moja ti,
Zakaj me tak ojstro šlenila si!“

„Jaz imam doma dva brateca,
Odrezat' bom jima te vkazala.“

„Bom jima odrezat' te vkazala,
Te bosta per polti odsekala.“

„„Porežejo naj me na zimo vse,
Poženem na leto mladike še,““

„„Še lepši, čverstejši mladičice,
Še lepši in mlajši kot so leté.““

„Al svojo če déklica čast zgubiš,
Nazaj je nikdar več ne zadobiš!““

Cigale.

*) Ta pesmica je vzeta iz zbirke lužiških narodnih pesem od Haupta in Smolerja, ki sta v letu 1841 gorenoserbske in v letu 1843 dolenoserbske narodne pesme po serbsko in po nemško, vsako z napevi izdala. Lužičanje, ali Serbi, kakor sami sebi pravijo, veliciga nekdaj od Sale čez reko Labo noter do Odre prebivajočiga rodu slovenskiga mali ostanek, pod saksonskim in pod pruskim kraljem, razdeljujejo se v gorejne (poleg Smolerja 92,000 duš) in dolenje (poleg Smolerja 72,000) Lužičane, in govore sicer lastno slovensko narečje; vender se gorenoserbsko českimu, dolenoserbsko pa poljskimu narečju bolj bliža. Če práv se tajiti ne da, de je z nemšino govor njihov že močno popačen in de v enih pesmih več čisto slovanskiga duha ne najdeš; se vender iz druzih pesmic, iz njihovih šeg in navad in iz celiga življenja domačiga koj Slovanov čversta podoba zasveti; tudi čudna enakost enih lužiških basen in pripovest s slovenskimi, kakor jih je pisatelj teh verstic na Krajnskim slišal, mora Slovencu zanimiva biti. Kogar bi pa veselilo, s tem slovanskim bratam bolj soznaniti se; temu priporočam imenovano Hauptovo in Smolerjevo zbirko.

Nekaj kemíje (ločbe) kmetovavcam.

(Nadalje.)

2. §. Ali je kemíja za kmeta in rokodelca?

Povsod se najdejo terdoglavni kmetovavci in rokodelci, ki z odpertimi očmi nočejo viditi, ne z ušesmi slišati; zmiraj staro neumno terdijo, če so ravno njih sosedje že boljiga prepričani; svoje dela večkrat po suženjsko z nejevoljo, prisiljeno, kot vprežena živina in tedaj zanikerno opravljajo; ali pa baháje postopajo, po kerčmah tičaje očinstvo in sleparsko vsvojene denarje zapravljajo, dokler čisto na nič ne pridejo. Takim, ko bi ravno gospôsko suknjo nosili, ne gré kemíje pisati; to bi bilo prazno slamo mlatiti. Kér v svoji slepôti že vse vedó, so jim Novice, in kar je v Novicah, prazna reč; božjaka bi za-nje ne dali, pa tudi iz prijaznosti posojenih ne brali.

Hvala pa Bogú! de med kmetovavci gospôskiga in tudi kmetiškiga stanú je čedalje več iskrenih gospodarjev, kteri bi radi svoje kmetijstvo povzdignili; radovednih fantov ali ukaželnih mladenčev, ktere mika po koristnih vednostih sčasama višeji blažnost doseči. Takim le s sercam želimo v njih razjasnjenje, in k njih prihodnjimu koristu nektere poglavniši in potrebniši kemíjske resnice razložiti.

Težko je takó globoko učenost v čisto novim oblačilu, v slovenskim večkrat pomankljivim jeziku pokazati, in od tega takim pisati, kteri razun dobro brati, od posvetnih učenost malo ali nič ne vedó. Ali takó je tudi pri druzih narôdih, učenostih in v vsih jezikih bilo; z novo učenostjo so prišle tudi nove besede, de v primeri, kakor je národ bolj razjasnjen, omikan ali izobražen, tudi v bolj čistim in bogatišim jeziku govorí. Če bomo tedaj prisiljeno kake nove besede vpeljali, bomo vselej poskerbeli, jih tudi razložiti. Bravci bi pa ne smeli na njih pomenik pozabiti, zakaj sicer bi več naslednjiga branja ne razumeli.

Neučen nima misliti, de bo naših spiskov jih le enkrat bravši, se polastil; ta ne gré takó hitro; učenc mora večkrat prebrati, resnico živo pre-

misliti, si jo v glavo vtisniti, in vedno skerbeti, de, novih se učeč, poprejšnih ne pozabi. To živo poprosimo in prijazno priporočimo vsim, ki želijo s kemíjskimi resnicami navdati se; saj bo le k njih lastnimu, gotovimu pridu!

Taki bodo zamogli sčasama očáki kmetíjstva biti, po kterih bi se na Slovenskim mnoge prazne vére zatirale, nove koristniši dela vpeljevale, in tedaj resnica, bolj umno kmetijstvo, in veči blažnost med ljudmi širile.

„Če te jedro mika, lupino zgrizi“ — je star pregovor, ki pri kmetijstvu in rokodelstvu tole pomeni: brez natoroznanstva in prave vednosti ne zamore kmetovavec pa tudi rokodelec ne, dostojniga dobička pričakovati. Pojte tedej, ljubi kmetovavci in rokodelci, gospodarji in gospodinje, stari in mladi z menoj — v šolo! Podučil vas bom, kar mi bo nar bolj moč, v nar potrebniših rečeh, in pa v kratkih sostavkih, de se jih boste zamogli od eniga tedna do druziga dobro v glavo vtisniti.

(Dalje sledí.)

Mazilo za lesene strehe.

Se vzame 1 del peska, 2 dela pepela, 3 dele vgašeniga in z oljem naribaniga apna. Te rečí se prav dobro skupej zmešajo. S tem mazilam se z velikim čopam (Anstreichpinsel) lesena streha namaže; perva lega tenjkó, druga bolj debelo. — Ta zmes se lesá takó močno prime, de ga ne ogenj, ne voda razdjati ali pokončati ne more.

Domače zdravilo.

Bolniki, ki morajo več tednov v postelji ležati, se naležêjo na raznih krajih života dostikrat do kervaviga in si clo kožo preležêjo. To takim revčikam hude bolečine naredí; prebračajo se po noči in po dnévu od ene strani do druge, pa so že povsod preležani, torej nikjer ne najdejo mirú. Takim otiskam in ranam se takole pomaga: Bolnik mora karkoli je moč osnažen in čeden ležati; rjuha pod otiski ne sme zgibičena (nabavdana) biti, sicer ga še huje tiší; bolj ko je rjuha tenjka, menj ga tiší. Dokler se na otiski le rudeče lise kažejo, pomagajo rutice z merzlo vodo namočene in pridno na otišan del položevane. Ko je otisk že huda rana, se z merzlo vodo ravno takó ravná, tode se ji mora polovica dobriga vina perdjati, ali pa tretji del žganja. Posebno zdravilno moč zoper preležano kožo imajo pa péne neosoljeniga govejiga, telečjiga ali ovčjiga mesá. Kadar se namreč mesó, pa ne osoljêno, kuha, posnemi pene, ki jih mesó pri kuhi dela, in pomaži z njimi rane bolnika štirikrat ali petkrat na dan. Velikokrat je to že čudo hitro pomagalo.

Za domače potrebe.

(Madeže iz oblačil lahko spraviti). Vsakimu se težko zdi, če v lepo oblačilo madeže dobí. Posebno se oblačilo ponečedi, če se z mastjo polije. Tode temu se hitro pomaga. Kader oblačilo kakoršno si bodi z mastjo poliješ, vzemi hitro jajčniga rumenjaka, dobro debelo ž njim madež pomaží; obesi potem oblačilo v senco, de ga veter dobro presuší. Zmencaj potem madež, opêri ga z mlačno vodo, in nič se ne bo poznalo kje je bil. Zoper razne druge madeže pa perice maslo prav zlo hvalijo.

(Lepe zobé ohraniti). Vsak človek ima rad lepe in terdne zobé. Posebno ženske so žalostne, če zobé zgubijo, ali če se jim očernijo. Kdor hoče tedaj zobé lepe in terdne ohraniti, naj jih večkrat z vinskim jesiham dobro zmije in zbriše. Tudi je dobro oglja v štupo stleči, in s to ogljeno štupo zobé včasi na lahko podergniti; lepi beli bodo ostali.

(Barovnice). Barovnice ali černe jagode so vsim znane, povsod se lahko dobijo. Premalo pa vedó ljudje ceniti barovnice; ko bi vedili v koliki prid se zamorejo obračati, bolj skerbno bi jih naberali in varno jih hranovali. V mescu Velikiserpanu so barovnice zrele, takrat naj si jih vsak nekoliko nabere, naj jih posuší in spravi v posodo dobro zavezano. Če kdo hudo drisko ali grižo dobí, kmalo se je dostikrat znebi, če dve žlici suhih barovnic v maslicu vode skuha, tisto vodo mlačno popije in tudi barovnice pozoblje. — S tem pa ni rečeno, de bi v hudi driski ali griži bolniki pomoč umniga zdravnika ne iskali.

(Kri kader iz nosa teče hitro vstaviti). Nek sloveč francozki zdravnik Negrir po imenu pravi, de človek kader mu kri iz nosa teče, jo prav lahko vstavi. Drujiga ni treba kakor roko naj na ravnost kviško derží, in sicer naj hitro vzdigne desno roko, če iz desne nosnice kri teče, vzdigne naj levo, kader mu is leve nosnice kri teče. To sredstvo bo pa javalne vselej pomagalo; poskusiti se pa vunder zamore. C.

Slovenca tudi Francozje časté.

Smert visokozasluženiga Teržaškiga škofa so zvedili kmalo tudi v Parizu. Vredništvo francozkiga mesečniga časopisa, ki se imenuje „le necrologe universel du XIX siecle“ in ki popisuje samo življenje umerlih imenitnih mož tekočiga stoletja, je 13. Grudna pretečeniga leta prosilo, de bi mu iz Tersta poslali popis Ravnikarjeviga življenja. Vikši vrednik imenovaniga časopisa gosp. Saint-Maurice Cabany sklene ta dopis, kteriga so mi visoko častitljivi Gospod prijazno v roke podali, s temi besedami: „Noben človek ne zasluži bolj ko rajnki Ravnikar priti v te velike bukve, v kterih so vse imenitne osebe sedajniga stoletja zapisane.“ — Komu bi serce od veselja ne poskakovalo, slišati, kakó ptuj narod Slovenca častí!

Dr. Bleiweis.

Oznanilo in povaba na nove bukve, kterim je imé:

Drobtince za novo leto

učiteljam in učencam, starišam in otrokam v podučenje ino za kratek čas.

I. leto.

Na svitlo da Anton Slomšek, vikši ogleda šol Lavantinske škofije.

V Gradci natisnene, v Celji naprodaj v prihodnji veliki noči.

Preljubi bratje in prijateli!

Slovenci so po navadi dobriga serca; kar imajo, radi dajo, de eden drugimu pomagajo. Tak je prav; zakaj keršanska ljubézen ravno to nar bolj terdo zapoveduje.

Dober Bog je vsakimu dal mero svojih darov: enimu čedno besedo, drugimu lepo pésem, tretjimu kak dober nauk — vsakimu nekoliko, nobenimu ne vsiga; pa je vender za vse razdelil svoje duhovske in telesne darove, naj bi si pomagali, po méri prijetih dobrót. Efez. 4, 7.

„Kdo neki je zvést in razumen hlapec, kteriga je postavil njegov Gospód črez svojo družino, de jim daja ob časi živeża?“ vpraša Jezus. Mat. 24, 45. Bog daj, naj bi bili vsi, ki nas je Oče nebeški učitelje svoji družini postavil, zvesti delivci božjih dobrót! „Dajte, in se vam bo dalo.“ Luk. 6, 38.

Podam vam za novo leto nekoliko drobtinc duhovske hrane, ki so iz moje in iz ptujih krušenc pobrane, de se ne zgubijo in ne potratijo, ampak ohranijo za vsakdanje potrebe. Mislim, de je vsaka taka duhovska reč, naj si bo pridga ali keršanski nauk, lepa pésem ali lična pripovest ravno tak božji dar, kakor košček kruha, ki se ne sme zavreči, ampak se mora poshraniti za prihodnje potrebe. Joan. 6, 12.

Upam, de Vam bom vstregel, prečastiti duhovski bratje! kér Vam nekoliko na novo osnovanih keršanskih beséd za pokušno ponudim. — Želim vam vstreči, predragi gospodje šolski! ako Vam nekoliko nauka za šolo pokažem, in nekaj resničnih prigodb, pa malo pravlíc zravno povém. — Nadjam se, de mi ne bote zamerili, Vi očetje in matere, gospodarji in gospodinje! ako Vam za novo leto povém, kakó naj bi otroke v strahu božjim redili, kakó pošteno za svojo družino skerbeli; zakaj, kdor za svoje, zlasti pa za domače ne skerbí, je vero zatajil, in je hujši od neznaboga. I. Tim. 5, 8. — Pa tudi pésternam per zibeli, tericam, predicam in pericam bi se rad vslužil, naj bi tak hude ne bile, kakor imajo staro navado, ampak raji čedne pesmice pele. Tudi pesmica lepa je božji dar; naj vam bo torej mar lepo popevati. Nekoliko novih pesem vam torej za novo leto podám.

Ne bilo bi pa pràv, ako bi samo grablje imeli in radi jemali, víl pa nič, de bi tudi drugim dajali, kar je vam Bog dal. Samopašnost, volčja navada, de bi ne bila med nami domá! — Sased sosedu rad kruha na mizo položí rekoč: Prijatel! vreži si in pokusi naše gospodinje peke; zakaj bi pa duhovskih drobtinc drugi drugim pokušati ne dali, ki nam jih je dober Bog dal? — Pošlite mi torej, častivredni tovarši, sosedje in prijatli, tudi Vi za prihodnjo novo leto takih, in enakih drobtínc, kakoršnih sim Vam jez letas položil; bom poskusil z božjo pomočjo zopet polno krušenco jih nabrati in v bukvah za prihodnje novo leto na svetlo dati, dokler bode Bogu dopadlo in poštenim ljudem, če mi bote pomagali, kar premorete. Lepši in boljši ko bodo drobtince, veči bo naše veselje in prid.

Dolgo sim že želel in premišljeval, kakó bi Slovenci pošteno omizje naredili, na tisto duhovskih darov polagati, kterih pridne Ljubljanske Novice, kakorkoli skerbne za srečo dežele, zató na svojo slavno mizo ne jemlejo, kér bí jim bile preduhovske. Sklenil sim torej za to leto mizo pogerniti, in drobtínc za pokušno na-njo položiti, ki jih vsim dobrim prijatlam in domorodcam priporočim, naj jih pokusijo in presodijo, ali kaj veljajo ali ne? Ako veljajo, naj takih ali pa še boljših za povračilo dajo; kar jih pa ne veljá, naj se popravi in pa posvetje kakó?

Imajo naše dni svoje omizje zdravniki za ozdravo ljudí, sodniki za pravice dežele, rokodeli in kmetje za živinsko rejo in obdelovanje poljá; še clo godci imajo svoj dnevnik, v kterim se pogovorijo, kakó bi jim strune bolj vbrano pele; ali ni nam učenikam duhovskim in šolskim, staršam in oskerbnikam tudi potreba pogovoriti se, kakó bi po slovensko pràv oskerbeli nar potrebniših rečí, ki so h veči časti božji, nam h časni sreči in dušam v večno zveličanje? — se pomenili pràv po domače, kakó bi keršanstvo vredno učili, šolo dobro ravnali, kojili otroke po božji volji, polepšali svet, zapérali pekel in ljudem v nebesa pomagali? — pobarali tudi sosede rekoč: kako pa kaj vi možje? — Bratje, ljubi dragi bratje! le Eno in ravno to je potrebno. Luk. 10, 42. Sežimo si torej v roke in pomagajmo, de bo vsako leto v prihod naše omizje nadevano, še lepših ko letas, duhovskih drobtinc.

Ni jih veliko, ki bi vtegnili cele bukve popisati; pa jih je mnogo pridnih domorodcov, kterim kaka čedna pridga, lepa pravlica, tudi iz nemšine ali drugih jezikov poslovenjena, zdaj mična pesmica gladko izteče, ali se kaj veseliga, ali žalostniga pergodí — za take rečí prosim, de mi jih pošlete za slovensko omizje. — Dajte, in se Vam bo dalo.

Bog pa daj, de bi zdravi in veseli še veliko novih let doživeli, pa tudi pridno skerbeli Slovencam kakor Nemcam za pravo časno srečo in izveličanje večno. To Vam želi, ki Vas ljubi

prijatel Vaš

Slomšek.

Odperto pismice pisateljem Novic.

Ko sim Vas, ljube Novice, v letu 1843 pervič v roke dobil, sim se Vam — odkritoserčno povém — posmehval, in si v svoji nevédnosti, kakor marsikdo drugi mislil: Prazno je Vaše upanje!

Večkrat sim potem perložnost imel, Vas včasi v roke vzeti in zavòlj dolgočasa pregledovati. — Ali ni bilo dolgo takó; kmalo so se mi očí odperle; prepričan sim bil svoje pomote, in bral sim Vas z radostjo, takó, de od tiste úre, ko sim svojo zmoto previdil, nobeniga lista neprebraniga pustil nisim. Kér mi ni moč bilo, Vas plačevati, sim hodil nekiga dobriga gospóda, svojiga rojaka, po Vas nadlegovat. — Pri tem dobrim gospódu, kterimu bom vedno hvalo védil, mi je bilo perpušeno, še več drugih nemških časopisov brati; ali nobeniga potém toliko cenil nisim, ko — Novice!

Z besedami Vam dopovedati ne morem, kak visoko Vas častím; kolikšno veselje do Vas imam, in kakó hvaležin sim Vam.

Ve ste me z radostjo do materniga jezika, kteriga sim v svoji nevednosti zaničeval, napolnile; Ve ste me prepričale, de slovenski jezik v besedah takó revin ni, kakor sim jez mislil; Ve ste mi razjasnile, kakó žalostno je, če človek materniga jezika še s pravimi čerkami pisati nezná *), s kratkim: Ve ste me v veliko rečeh poučile in me dosti koristniga naučile.

Vzemite torej, preljube Novice, za vse to mojo veliko hvalo in obljubo, de boste tudi v prihodnje meni in veliko znancam, kteri z menoj vred srede komej pričakujejo, nar ljubši časopis ostale.

V Ljubljani 30. Grudna 1845. Janez Larnavti.

Imenitnost Šmarske fare poleg Krajnja.

Šmarska fara poleg Krajnja je zató toliko imenitna, kér je pervi Ljubljanski škof, žlahtni Žiga Lamberg tukaj fajmošter bil. Od tod se je v Beč (na Dunaj) podal, kjer je bil pri Cesarji Frideriku I. dvorni kaplan in delitelj milodarov (Almosen-Austheiler). Ko je imenovani Cesar Friderik Ljubljansko škofijo osnoval, je Lamberga perviga žkofa izvolil v letu 1463.

(Valvazor.)

---

*) Kakor se je meni še pred dvema letama godilo, takó se godí tudi več drugim učencam iz vikših šol, de *ſch*, *sch* namesti *ſh*, *sh* pišejo; ali pa de *ſ* (to je ß, po Gajevim *s*) in *s* (to je ſ, po Gajevim ſ) brez vsiga razločka stavijo, kjer se jim zdi. — Ali bi ne bilo dobro, ko bi gospódje učeniki domorodne učence že v drugi ali v tretji nemški šoli, kjer se pravopisa nemškiga jezika učé, tudi memo gredé saj na splošne ravnala slovenskiga pravopisa opomnili? To bi jim toliko časa ne vzelo. — Dopisnik.

Kratkočasnica za pust.

(Prebrisan kmet). V nékim mestu je vse v gledíše (komedijo) letélo, gré tudi kmet gledat, kaj le bo? Skušal se je néki človek, de zna enako kruliti, kakor prešiči. Mestnjani to slišati mislijo, de ima kako prese pod oblačilam skrito, in ga grejo ogledat. Kér pa nič ne najdejo, ga nemorejo dosti prehvaliti, z rokami pluskajo in vpijejo, de ni konca ne kraja. Kmet, kterimu se toliko hvale preveč zdi, na glas zavpije, de hoče on prihodnji dan še bolj po prešičevo zakruljiti. Komaj perčakajo mestnjani drugi dan čas igre; skoraj celo mesto skup perdêre, ne poslušat in razsodit, ampak le uboziga kmeta za norca imet, de si kaj taciga upa. Prebrisan kmet pa zašije v rokav mlado prase, in ga začnè per ušesih vléči, de krulji. Ali mestnjani vsi z enim glasam zavpijejo, de to ni nikomur podobno, žvižgajo, ropotajo in zaničujejo kmeta, de je joj. On nekaj časa posluša; ko se mu dosti zdi, potegne prase iz rokava, in reče: Ta žival pričuje, kakšni sodniki de ste! M. N.

Urno, kaj je noviga?

(Rusovski Car) je obiskal svojo bolehno gospó na Laškim, kjer ona že davnej prebiva, de bi se ozdravila. 17. dan Grudna se je Car pri Očetu Papežu v Rimu poslovil in mu pri ločitvi ponižno roko kušnil; Oče Papež ga je prijazno objel in na čelo kušnil.

(Na Rusovskim) zima tudi še odlašuje; 16. dan Grudna ni bilo še nič snegá.

(V Laščah na Dolenskim) so 17. Grudna mlade tičke (velike stèrnade, Grauammer, emberica miliaria Lin.) našli, ko so v nekim gojzdu smereko posekali. V brahoru (krôfu) so imeli prosó. — To je čuden perkazik, kér se vé, de tiči tega plemena sicer le mesca Rožnicveta ali Maliserpana mladiče imajo. Morebiti sta star in starka po natornim nagibu letašnjo lepo zimo predčutila.

(V rimskih toplicah na Štajarskim) so pri potresu 21. Grudna vsi trije vrelci na enkrat jenjali têči. Koj potem pa so zopet jeli izvirati.

(V Banatu) ljudje grozno bolehajo; merzlica zavoljo nenavadniga vremena kej hudo razsaja.

(Letašnja zima) je v Ljubljani in morde po celim Krajnskim čudo lepa. Níč snega nimamo in ceste se prašé, ko spomladi. Nar bolj čudno je pa to, de še zdej neprenehama zidarji pri Vithalmovim koliseumu zidajo, de je kaj. Če se bo to delo dobro skazalo, se bomo od gosp. Vithalma zopet kaj noviga koristniga naučili, zidati kadar zmerzuje. Mavto (mortel) delaje, si v nji delavci apno nasproti gasé, kar storí, de mavta dalje gorka ostane.

Oznanilo novih bukev.

Naše slovensko knjiženstvo od dné do dné bolj raste in vesele cvetke poganja v svetih in posvetnih rečeh. Zopet nam je napovedana nova knjiga, ktero bo gosp. P. Preradović, c. k. nadnamestnik v 33. pešnim polku v Zadru pod nadslovam „Pervenci (Pervine)“ na svitlo dal. Naročivna cena je 50 krajc. srebra za tiste, ki se do 20. Svečana na-nje naročé; potem bo pa poskočila na 1 gold. Plačílo se bo odrajtalo, kadar se bo knjiga prejela. Na deset knjig se bo dala ena po vèrhu. Razširanje slovanskiga knjiženstva podpirati, bo naročila za slovenske dežele podpisani vrednik iz serca rad prejemal; naj se tedej pri vredništvu oglasi, ki želí napovedano knjigo dobiti. Upamo, de bodo „Pervenci“ veliko naročnikov našli. Za Koroško deželo prejema naročila tudi gosp. Matija Majer, kaplan stolne cerkve v Celovcu. Dr. Bleiweis.

Današnjimu listu je doklada 1 perdjana.

Žitni kup.	V Ljubljani 10. Prosenca.		V Krajnju 5. Prosenca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	1	58	2	—
1 » » banaške	2	17	2	15
1 » Turšice	1	15	1	16
1 » Soršice	—	—	1	40
1 » Rèži	1	34	1	37
1 » Ječmena	1	15	—	—
1 » Prosa	1	7	1	15
1 » Ajde	1	2	1	—
1 » Ovsa	—	51	—	50

Cena prešičev v Krajnju — ložejih po 6 krajc. funt; težejih pa po 6 krajc. in pol; — slanina (špeh) v bohih po 16 gold. in pol, brez kože po 17 gold. in pol cent.

Oglas.

Novo leto se je za Novice prav veselo začelo; nobeno leto ni tolikanj deležnikov vnovič pristopilo, kakor letas! Med novimi bravci so morebiti nekteri, ki še niso Novičniga pisanja vajeni; tem povémo: de je pri tem pravopisu vse po starim, samo tri čerke ne, ktere se pa dajo, ko bi z očmi mignil, naučiti; tèle so:

namesto stariga ojstriga *f* imamo *s*; namesto *fh* pa *š*
„ „ mehkiga *s* „ *z*; „ *sh* „ *š*
„ „ *z* „ *c*; „ *zh* „ *č*.

To je vse, in ne pičice več. S tem pravopisam pa stopimo v koló z drugimi Slovani, de oní naše, mi pa njih bukve lahko beremo.

De bi tedej prihodnjič zmešnjav v Novicah ne bilo, prosimo, naj bi se vsi naši gosp. pisatelji ediniga pravopisa posluževali. Zdej ta, zdej uni pravopis, Novicam ličnost jemlje in bravce moti. Rodoljubni Slovenci niso svojoglavni, ampak si v občnokoristnih rečeh radi roke podajo. Z radostjo in ponôsam zamoremo reči, de so vsi slavni slovenski pisatelji tudi pisatelji Novic, in de nar bolj sloveči med njimi so jeli sploh pisati v občnim (Gajevim) pravopisu. — Naši prebrisani kmetje ga že brez spotikleja berejo; za male otroke, ki se še le brati učijo, je pa novi pravopis veliko ložeji od stariga. En glas, ena čerka! to je velika prednost noviga pravopisa. V šolah je sicer stari pravopis še vpeljan: prepovedano pa ni učiteljem, zraven tega memo gredé učenčike tudi občniga pravopisa vaditi, kar pridni učitelji brez vse pogube časa gotovo tudi storijo.

Poslednjič naj bo še naznanje dano častitim pisateljem, ki so nam že davnej davnej kake sostavke za Novice poslali, de bojo berž ko bo mogoče večidel vsi v natis prišli, kér je le malo tacih, ki niso za Novice. Kar je predolziga, okrajšamo; kar sicer pravne primere nima, popravimo. Vse to radi storimo, če le kako dobro zernice najdemo. Pesem pa moramo več na stran položiti, zakaj one se ne dajo takó popravljati kakor drugi sostavki, in vsaka pesem, ktera ni prav prav dobra, je — slaba pesem. „Nur der singe, dem Gesang gegeben!“

Vredništvo.

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik* v *Ljubljani.*